

Z akademického života

Mgr. Petr Fabián, PhD. se v uplynulém období zúčastnil tří odborných konferencí.

V červnu se v Jihlavě zúčastnil konference Humanitas 2024, kterou uspořádala katedra sociální práce Vysoké školy polytechnické v Jihlavě. Tato konference je dlouhodobě prostorem pro setkávání akademiků a odborníků z praxe. Letošní ročník byl věnován sociální práci v kontextu společenských, a především samotnému vnímání sociální práce jako oboru. Další významnou částí konference byla část věnovaná duševnímu zdraví, v této oblasti byly představeny příspěvky spojené s deinstitucionalizací psychiatrické péče, ale rovněž byla představena problematika péče o duševní zdraví pracovníků pomáhajících profesích. Petr Fabián představil příspěvek, který se zabývá zdůrazňování sociálních služeb na úkor podstaty sociální práce, příspěvek Jak jsme dehonestovali sociální práci byl publikován v č. 2/2024 časopise LOGOS POLYTECHNIKOS.

Ve dnech 12.–13. září se zúčastnil konference na téma Moderní technologie v sociálních službách a zdravotnictví, kterou pořádal Domov pro seniory Sluníčko. Na konferenci představili hosté ze Švýcarska model péče o seniory se začleněním do komunity. Další významnou částí bylo využití moderních technologií v ošetrovatelském procesu, využití umělé inteligence, virtuální reality a dalších nástrojů v reminiscenční či aktivizační činnosti v pobytových službách. Petr Fabián ve svém příspěvku představil problematiku nových dilemat, spojených s využitím moderních technologií v péči o seniory.

V říjnu se zúčastnil XIII. ročníku odborné konference Křižovatky, kterou uspořádaly společně Diagnostické centrum v Bratislavě – Záhorském Bystrici a Filozofická fakulta Univerzity v Pardubicích. Tento ročník byl měl podtitul Labyrint – cesta ke změně. V rámci konference vystoupili odborníci z praxe i akademičtí pracovníci. Z pohledu praktických zkušeností bylo inspirující vystoupení ředitele polského reedukačního centra v Pszczynie a kolegů ze Slezské univerzity v Katovicích, kteří představili propojení resocializace a sociální práce v Polsku.

Mezi další inspirující vystoupení prof. Karla Rýdla, který připomněl význam Jana Ámose Komenského a jeho pohled na životní příběh jedince. Otevřel tak další diskuzi nad holistickým přístupem jak v resocializaci, tak i v sociální práci a dalších spřízněných oborech. Příspěvek Petra Fabiána na téma „Kdo tady mluví, a kdo vlastně naslouchá? aneb Záhady výchovné komunikace“ se v současné době připravuje k recenznímu řízení.

Doc. Ing. Ladislav Průša, CSc. vystoupil v uplynulých týdnech celkem na třech konferenčních akcích.

4. září 2024 na konferenci Hospodářská politika, kterou pořádala VŠ PRIGO v Ostravici, vystoupil s příspěvkem „**Krize sociálního státu: ČR – 2020+**“. Ve svém vystoupení uvedl, že sociální systém se v naší zemi v současné době nachází ve velmi složité situaci. Na jedné straně některé makroekonomické charakteristiky signalizují, že se objektivně

daří řešit všechny potřebné sociální situace, na straně druhé nás sdělovací prostředky pravidelně informují o tom, že roste počet domácností, které nemohou zaplatit dětem ve školách teplý oběd, že roste počet osob, které se obracejí na potravinové banky s žádostí o pomoc. Vláda v uplynulém období přistoupila ke změně podmínek valorizace důchodů, inflace i nadále snižuje reálnou hodnotu příjmů obyvatel, řada sociálních dávek neplní svoje základní poslání. Zdůraznil, že by bylo žádoucí znovu komplexně ve vzájemných souvislostech analyzovat jednotlivé sociální situace, které jsou v sociálním (ale i v daňovém) systému řešeny, posoudit, zda stávající formy jejich řešení odpovídají současným sociálně ekonomickým podmínkám a na tomto základě následně navrhnout event. jejich nová řešení. Příspěvek byl zařazen do sborníku z konference, který bude k dispozici na webových stránkách konference <https://www.narodacek.cz/>, sborníky z minulých let byly zařazeny do databázi Web of Science a SCOPUS.

6. září vystoupil na konferenci „Současnost a perspektiva sociální péče 2024“, kterou pořádal Městský úřad Litomyšl s obdobným příspěvkem, ve kterém se ale soustředil na hledání příčin krize sociálního státu a na důsledky, která tato krize přináší. Uvedl, že prvopočátky této krize lze spatřovat již na počátku tohoto tisíciletí, kdy stát převedl na samosprávné orgány obcí, měst a krajů řadu kompetencí, které do té doby vykonával bez toho, aby tyto samosprávné orgány zavázal k plnění těchto kompetencí, z nichž některé vyplývají i z našich mezinárodních závazků. Obce tak dnes podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, v samostatné působnosti ve svém územním obvodu pečují v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů především v oblasti bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, ..., výchovy a vzdělávání, kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. V důsledku této skutečnosti je dnes dostupnost služeb sociální péče nejnižší ze všech zemí západní a střední Evropy (s výjimkou Polska), služby sociální prevence se nerozvíjejí, v ČR je největší podíl bezdomovců, kteří žijí na ulici ze všech rozvinutých zemí.

13. září vystoupil na konferenci „Život za zdí“, kterou pořádal Městský úřad v Uherském Brodě s příspěvkem „**Absence hmotného zabezpečení pečujících osob – hlavní příčina stagnace terénních sociálních služeb**“. Ve svém příspěvku mj. zdůraznil, že sociální služby se v současné době nacházejí na historické křižovatce, kdy je potřeba rozhodnout o tom, zda se jejich další vývoj bude ubírat cestou dalšího zvyšování závislosti poskytovatelů sociálních služeb na přiznání dotací ze státního rozpočtu, nebo za bude snaha vytvořit určité „quasi“ tržní prostředí, kdy bude každému potřebnému občanovi garantováno poskytování sociálních služeb v závislosti na jeho celkových příjmových a sociálních podmínkách. Uvedl, že nedílnou součástí těchto změn musí být koncipování hmotného zabezpečení pečujících osob obdobně jako je tomu v oblasti pěstounské péče prostřednictvím dávky odměna pěstouna, která má jako jediná sociální dávka charakter odměny za práci a platí se z ní daně a sociální a zdravotní pojištění, což následně mj. vede k tomu, že doba pěstounské péče je pro účely důchodového pojištění chápána jako doba ekonomické aktivity a nikoli jako náhradní doba bez jakéhokoli příjmu.

Mgr. Lukáš Vomlela, Ph.D. se zúčastnil dvou konferencí.

24. května vystoupil na **Mezinárodní konferenci EURINT 2024**, kde v rámci panelu Situace ukrajinských uprchlíků ve střední Evropě a na Balkáně diskutoval o poznatcích v této oblasti v České republice, tyto poznatky byly následně porovnávány se situací ukrajinských uprchlíků v Maďarsku, Polsku, Rumunsku, na Slovensku, v Černé Hoře a v Severní Makedonii. Z diskusí vyplynulo, že všechny tyto země projevily velkou otevřenost při přijímání velkého počtu ukrajinských uprchlíků. Ve všech zemích z tohoto regionu tvořili ukrajínští občané významnou komunitu, která rostla v uplynulých letech, většina z nich zůstávala v těchto zemích za účelem práce, výjimkou bylo pouze Rumunsko, kde většina ukrajinských občanů zůstávala z rodinných důvodů. Navíc v těchto zemích byli Ukrajinci uznáni jako národní menšina, což znamenalo, že měli určitou ochranu své kultury (vč. jazyka) a disponovali určitými platformami pro své zastoupení vůči státním orgánům. To znamená, že před rokem 2022 existovaly v analyzovaných zemích poměrně dobře zakořeněné ukrajinské sítě tvořené lidmi, kteří byli ekonomicky aktivní, relativně dobře vzdělaní (a také znající jazyk hostitelské společnosti) a politicky uznáni jako legitimní menšina.

Souhrnná zpráva je k dispozici na https://borderandregionalstudies.wnopiks.uni.opole.pl/wp-content/uploads/Report_V_BaRSN.pdf.

Ve dnech 3.–4. října se zúčastnil mezinárodní konference CEPSA 2024 **„Twenty Years of EU Membership: Lessons Learned, Challenges and Opportunities“**. Ve svém příspěvku, který se věnoval problematice české imigrační a integrační politiky před válkou na Ukrajině a po ní, zdůraznil, že reakce českých orgánů na příliv uprchlíků z Ukrajiny byla výjimečná a že integrace uprchlíků z Ukrajiny byla možná pouze díky flexibilní reakci různých institucionálních aktérů na začátku války. Příspěvek je k dispozici na https://ejes.uaic.ro/EJES2024_vol15_special_issue.htm.

Ladislav Průša